

Zpráva ze zahraniční pracovní cesty

Datum: 7. – 12. července 2013
Místo: Německo / Ludwigsburg, Heidelberg
Projekt: Od eutanazie k vyhlazování Židů
Účel: studium archivních dokumentů k projektu „Od eutanazie k vyhlazování Židů“
Účastník cesty: PhDr. Pavel Zeman, Ph.D.
Č.j.: USTR 690/2013

Ve dnech 7. – 12. 7 2013 jsem uskutečnil služební cestu do pobočky Bundesarchivu v Ludwigsburgu (SRN) - Zentrale Stelle der Landesjustizverwaltungen a do Universitätsarchiv a Universitätsbibliothek v Heidelbergu. Cesta byla podniknuta na základě schváleného plánu zahraničních pracovních cest odborných zaměstnanců Oddělení zkoumání doby nesvobody Ústavu pro studium totalitních režimů (USTR) na kalendářní rok 2013.

První a poslední den služební cesty, tj. 7. a 12. 7 2013, jsem cestoval veřejnými dopravními prostředky (autobus, vlak) do místa pracovního výkonu v Ludwigsburgu (7. 7. 2013) a posléze zpět z druhého místa pracovního výkonu v Heidelbergu (12. 7. 2013).

8.- 9. 7. 2013 jsem studoval v pobočce Spolkového archivu (Bundesarchiv) v Ludwigsburgu v Zentrale Stelle der Landesjustizverwaltungen archivní dokumenty německé provenience k projektu *Od eutanazie k vyhlazování Židů*, jehož jsem v ÚSTR hlavním garantem a řešitelem. Ke stejnému projektu jsem studoval 10. - 12. 7. 2013 původní německé archivní dokumenty v Universitätsarchiv v Heidelbergu a zahraniční odbornou literaturu v Universitätsbibliothek na univerzitě v Heidelbergu.

V Zentrale Stelle der Landesjustizverwaltungen – Bundesarchiv Ludwigsburg jsem studoval archivní materiály týkající se -

1) vyšetřování masových zločinů spáchaných ve vyhlazovacím táboře Treblinka v letech 1942-1943 v okupovaném Polsku:

– BDA, B 162, AR-Z 230/59, sign. 3817-3843 (Bd. 1-27): Einzel- und Massentötungen von Häftlingen in den Lagern Treblinka I (A1) und Treblinka II (Vernichtungslager) im Rahmen der 'Aktion Reinhard' in den Jahren 1940 bis 1944 (Jednotlivé a masové zabíjení vězňů v táborech Treblinka I (A1) a Treblinka II /vyhlazovací tábor/ v rámci 'Akce Reinhard' v letech 1940 až 1944).

2) vyšetřování zločinů spáchaných ve vyhlazovacím táboře Sobibor v letech 1942-1943 v okupovaném Polsku

-BDA, B 162, sign. 4425-4435 (Bd. 1-11): Einzel und Massentötungen von Häftlingen in den Lager Sobibor (Vernichtungslager) im Rahmen der 'Aktion

Reinhard' in den Jahren 1940 bis 1944 (Jednotlivé a masové zabíjení vězňů v táboře Sobibor /vyhlazovací tábor/ v rámci 'Akce Reinhard' v letech 1940 až 1944).

Ad 1) a 2) Uvedené archivní materiály se týkají vyšetřování hromadné vraždy cca 850 000 – 900 000 obětí židovského původu (i židovských obětí z Čech a Moravy) ve vyhlazovacím táboře v Treblince v letech 1942-1943 a cca 250 000 obětí židovského původu ve vyhlazovacím táboře v Sobiboru. V soudních procesech s dozorci treblinského a osvětimského tábora v letech 1965 a 1966 byli souzeni i dozorci německého původu pocházející z Čech – Franz Suchomel, Gustav Münzberger a Franz Wolf. Studium osudů těchto příslušníků personálu SS vyhlazovacího tábora v Treblince a v Sobiboru tvoří společně se studiem osudů jejich dalších německých krajanů z Čech (Český Krumlov, Teplice, Novosedlice, Jablonec a dal.), zapojených do obdobných zločinů, náplň řešeného projektu (viz zpráva ze zahraniční služební cesty 14. – 20. 4. 2013: <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/zahranicni-cesty/2013/ustr199-2013.pdf>).

V Universitätsarchiv v Heidelbergu jsem studoval původní archivní dokumenty Psychiatrische Universitätsklinik Heidelberg (L-III, 1875-1952) z let 1933-1945, kde působil 1942-1943 u tehdejšího vedoucího kliniky Prof. Carla Schneidera jako fotograf pokusů s postiženými dětmi v rámci programu nacistické „eutanazie“ Franz Wolf. Studium jeho působení v programu nacistické „eutanazie“ (1941-1943) a následně v 'Aktion Reinhard' v okupovaném Polsku a severní Itálii (1943-1945) je součástí řešeného projektu

Z archivních dokumentů, které jsem v rámci pracovní cesty studoval, jsem pořídil pro potřeby projektu archivní excerpta, objednal kopie vybraných archivních dokumentů a zhotovil digitální kopie .

PhDr. Pavel Zeman, PhD.
Oddělení zkoumání doby nesvobody
Ústav pro studium totalitních režimů